

DELAVEC

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Gradišče št. 2.

GLASILO ZDRUŽENE DELAVSKE STROKOVNE ZVEZE JUGOSLAVIJE.

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.

Stane posamezna številka Din 2.—, mesečno Din 4.—, celoletno Din 48.— Za članske izvod po 1.— Din.

Oglasi po ceniku.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani ter opremljeni z štampiljko dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo. Reklamacije so poštnine proste.

Davek kvalificiranih delavcev in nameščencev.

Do konca proračunskega leta 1926-27 se je pobiral davek od dohodnine. Temu davku so bili zavežani privatni nameščenci z uradnim značajem. Davek je bil izterjan na osnovi sledeče tabele:

Davčna osnova:

Osnova za odmero davka:	Skupni dohodek (plača) v dinarjih				
	samca	oženjenega	z rodbinskimi člani		
			1	2	3
5.900	20.135	21.960	23.785	25.610	27.435
do gornjih zneskov je sedaj dohodek prost obremenitve					
6.300	20.535	22.360	24.185	26.010	27.835
davek s pribitki znaša	434.45	403.15	356.65	356.65	356.65
7.000	21.235	23.060	24.885	26.710	28.535
davek s pribitki znaša	507.—	460.85	407.75	407.75	407.75
8.000	24.790	26.615	28.440	30.265	32.090
davek s pribitki znaša	606.05	550.85	487.35	487.35	487.35
9.000	26.885	28.710	30.535	32.360	34.185
davek s pribitki znaša	732.05	665.40	588.70	588.70	588.70
10.000	27.885	29.710	31.535	33.360	35.185
davek s pribitki znaša	837.—	761.—	673.20	673.20	673.20

Temu davku so bili podvrženi do uveljavljanja državnega proračuna za leto 1927-28 samo zasebni uradniki. Davčna stopinja je izračunana z vsemi državnimi pribitki. Samoupravni doklad se na ta davek ni pobiralo.

Davek na ročno delo je bil uveden z državnim proračunom za leto 1926-27 in se je pričel pobirati s 1. januarjem 1926. Davčna osnova je 2 odstotka od čiste plače po odbitku za socialne dajatve. K tej osnovi se prišteje še 40 odstotkov invalidskega davka in 20 odstotkov komorske doklade. Skupni davek znaša torej 3.3 odstotkov od cele plače.

Davek na plače privatnih nameščencev je bil uveden z državnim proračunom za leto 1927-28 in se je pričel izterjavati s 1. januarjem 1927.

Državni proračun za leto 1927-28 je v členu 79. točki 6. finančnega zakona določil sledeče:

Privatni nameščenci (med katere spadajo tudi kvalificirani trgovski in obrtniški pomočniki) in samoupravni nameščenci in funkcionarji, plačujejo kljub zakonskim predpisom, ki veljajo v poedinah oblastih od dne 1. januarja 1927, dokler se ne začne odmerjati davek po novem skupnem davčnem zakonu, kot davek in kot vse državne prebitke, izvzemši invalidski davek in (vojaško) komorsko doklado, od skupnih svojih prejemkov, ki jih dobivajo iz službenega razmerja, bodisi v denarju, bodisi v naravi, in sicer če znašajo ti prejemki na leto:

preko	do	znaša davek %
6.000	12.000	4.5
12.000	24.000	4
24.000	36.000	4.5
36.000	48.000	5
48.000	60.000	5.5
60.000	72.000	6
72.000	84.000	6.5
84.000	96.000	7
96.000	108.000	8
108.000	120.000	9
120.000		10

Skupni prejemki do Din 6000.— so davka oproščeni.

Kot doklada k temu davku se ima pobirati še invalidski davek in komorska doklada po sledeči tabeli: Na odmerjeni davek enega leta odpade na

do všteti	invalidskemu davku	komorski dokladi
20	4	2
50	12	6
100	24	12
200	48	24
300	74	37
500	124	62
700	174	87

do všteti	invalidskemu davku	komorski doklad
1.000	250	125
1.500	378	189
2.000	520	260
3.000	840	420
4.000	1.200	600
5.000	1.600	800
7.000	2.380	1.190
10.000	3.600	1.800
15.000	5.700	2.850
čez 15000	40 %	20 %

Zadnje tolmačenje generalne direktcije neposrednih davkov se pa glasi:

Davku na plače privatnih nameščencev so zavezane vse osebe, ki so nameščene s stalno plačo in vrše tako posle, za katere morajo imeti poleg telesne še posebno usposobljenost.

Praktično spadajo torej po tolmačenju generalne direktcije neposrednih davkov pod predpise o davku na plače privatnih nameščencev vsi trgovski, industrijski, bančni, zavarovalni, spedijski in drugi privatni nameščenci, vsi trgovski pomočniki in prodajalke, vsi obrtniški pomočniki in vsi kvalificirani delavci v industrijskih obratih, ki morajo o usposobljenosti za svoj poklic doprinesiti kvalifikacijski dokaz. Novi davek na plače privatnih nameščencev bodo morali po novih predpisih po 1. januarju 1928 plačati torej tudi vsi obrtniški pomočniki, vsi kvalificirani delavci v industrijah kot strojniki, ključavničarji, mehaniki, kleparji, stavci itd.

Obdavčenje po predpisu finančnega zakona za leto 1927-28 in tudi za leto 1928-29 znaša z vsemi državnimi dokladami:

Pri skupnih letnih prejemkih:		
Pri mesečni ali letni plači	Znaša davek	
Din 500	Din 6.000	Din 282
» 750	» 9.000	» 426
» 1.000	» 12.000	» 606
» 1.250	» 15.000	» 861
» 1.500	» 18.000	» 1.095
» 1.750	» 21.000	» 1.215
» 2.000	» 24.000	» 1.647
» 2.250	» 27.000	» 1.782
» 2.500	» 30.000	» 1.917
» 2.750	» 33.000	» 2.052
» 3.000	» 36.000	» 2.580

Po starih predpisih so bili vsi trgovski pomočniki, obrtniški pomočniki, kvalificirani in nekvalificirani delavci prosti vseh direktnih davkov. Šele s proračunskim letom 1926-27 se je uvedel davek na ročno delo, ki znaša z vsemi državnimi dokladami:

Pri mesečni plači	Skupno letno	Znaša davek
Din 500	Din 6.000	Din 198
» 750	» 9.000	» 297
» 1.000	» 12.000	» 396
» 1.250	» 15.000	» 495
» 1.500	» 18.000	» 594
» 1.750	» 21.000	» 693
» 2.000	» 24.000	» 792
» 2.250	» 27.000	» 891
» 2.500	» 30.000	» 990
» 2.750	» 33.000	» 1.089
» 3.000	» 36.000	» 1.088

Razlika med dohodninskim davkom po avstrijskih, do leta 1927-28 veljavnih predpisih, davkom na ročno delo in novim davkom na plače privatnih nameščencev znaša:

Pri letnih prejemkih obdavčeni znesek Samec	Davek na ročno delo	Bivši dohodninski davek (z dokladami)	Davek na plače priv. namešč.
6.000	198	neobdačen	282
9.000	297	»	426
12.000	396	»	606
15.000	495	»	861
18.000	594	»	1.095
21.000	693	445.45	1.215
24.000	792	606.05	1.647
25.000	891	732.05	1.782
30.000	990	837.—	1.916
33.000	1.089	963.—	2.052
36.000	1.188	1.088.40	2.580

Naše organizacije so žilavo na delu proti tej novi krivici, ki je vsakemu sedaj očitna, pa jo klero-radikalna vlada hoče kljub temu uvesti.

Naše organizacije proti davku na delo.

Doslej so priredile naše strokovne organizacije protestne shode proti obdavčenju delavcev in nameščencev v sledečih krajih:

V Ljubljani (privatni nameščenci), Ptuj in Rušah 28. dec., v Šoštanju, Trzinu in Ljubljani (monopolci) 29. dec., na Pragerskem, Zidanem mostu, Zagorju in Trbovljah 30. dec., v Kranju 31. dec., v Prevaljah 1. jan., v Ljubljani (čevljarji) 2. jan., v Mariboru 4. jan., v Ljubljani (lesni delavci), Novem mestu, na Muti, v Guštanju in Borovnici 6. jan., v Celju 10. jan., na Jesenicah, v Ormožu in Kočevju 8. jan.

Mnogo shodov se bo še vršilo. Vsi dosedanji shodi so sprejeli in odposlali na vsa merodajna mesta naslednjo resolucijo:

»Delavstvo in nameščentvo je iz časopisja in osnutka finančnega zakona za leto 1928-29 zaznalo, da se namerava obdavčiti plače v še višji meri nego doslej.

To je povzročila predvsem Generalna direktcija neposrednih davkov, ki je dala vsem davčnim oblastem nalog, da je smatrati za kvalificirane obrtne in trgovske pomočnike vse pomočnike, ki so dovršili svojo učno dobo, to je vse obrtne pomočnike in odredila, da se imajo obdavčiti službeni prejemki teh delavcev po čl. 79 točke VI. finančnega zakona za leto 1927-28.

Po tej odredbi bo moralo nad 50 odstotkov delavcev plačevati osebno-dohodninski davek mesto ročnega davka, ki ga je plačevalo doslej. Osebno-dohodninski davek je znatno višji od davka na telesne delavce in je doslej veljal le za zasebne nameščence.

Na oba davka, to je na davek na telesne delavce in na osebno-dohodninski davek, se bo z novim finančnim zakonom predpisovalo še inva-

lidski in komorski davek, tako da so obdavčeni prejemki delavcev s 6 do 8 odstotki, med tem ko se pobira v splošnem za direktne davke v povprečju le 2.1 odstotka narodnega donosa.

V nasprotju čl. 116 ustave, ki določa, da se morajo pobirati davki po davčni moči in progresivno, se delavske plače pri nas ne obremenjujejo niti sorazmerno, kaj šele po načelu progresivnega obdavčenja z nižjo davčno postavko.

Naš neobdavčeni eksistenčni minimum v iznosu 5000 Din nima primere v davčni politiki nobene druge države.

V Franciji, Avstriji in Italiji znaša neobdavčeni eksistenčni minimum poročene osebe nad 11.000 Din, v Angliji pa celo od 30.000 do 60.000 dinarjev.

Delavstvo zavrača davčno politiko, ki obdavčuje na eni strani le čiste dobičke pridobitnih slojev, na drugi strani pa obdavčuje bruto dohodke delavcev in nameščencev, ki segajo pod eksistenčni minimum. S tako nesocialno in protizakonito davčno politiko se ubija kupna moč delavstva, večja gospodarska kriza, v širokih masah pa ubija zaupanje v pisane in neizvršene zakone.

Vsled tega zbrani delavci in nameščenci zahtevajo:

1. Uvede naj se direktne davke s pravično davčno progresijo. Davčno naj se obremene v prvi vrsti gospodarsko močni sloji.

2. Zakoniti eksistenčni minimum naj se zviša od dosedanjih 6000 Din na višino, ki odgovarja predvojni pariteti neobdavčenega minima tako glede valute, kakor glede cen življenjskih potrebščin.

Pred vojno je znašal naš eksistenčni minimum 1600 kron.

Kongres strokovnih organizacij.

Strokovna komisija za Slovenijo v Ljubljani

(kot oblastni odbor ZDSZJ)

sklicuje v smislu določb čl. 24. Pravilnika oblastnih odborov Združene delavske strokovne zveze Jugoslavije in v smislu sklepa 23. seje ožjega odbora Strokovne komisije z dne 3. januarja 1928

v nedeljo, dne 5. februarja 1928

OBLASTNO KONFERENCO.

Začasni dnevni red konference:

- Otvoritev, pozdravi, volitev verifikacijske komisije.
- Poslovno poročilo:
 - predsedstva,
 - blagajnika,
 - nadzorstva,
 - okrožnih tajnikov.

- Situacijsko poročilo:
 - socialno-politični položaj delavstva,
 - tarifna in mezdana politika,
 - obratni zaupniški sistem.
- Akcija in taktika.
- Volitev novega oblastnega, ožjega in izvrševalnega odbora.
- Razno.

Konferenca prične s svojim delom v soboto, dne 4. februarja ob 15. uri. Prostor, kjer se bo konferenca vršila, bo objavljen pozneje.

V Ljubljani, 3. jan. 1928.

Strokovna komisija za Slovenijo:
Franc Jernejčič s. r., t. č. predsednik.

Svoji k svojim!

Božično in novoletno darilo rudarjem!

»Naš minister za rude in šume, dr. G. Žerjav, je za božično in novoletno darilo podaril jugoslovanskim rudarjem »Pravilnik«, po katerem bodo prejeli 600, 800 do 1000 Din mesečne pokojnine« itd. Tako je napisalo »Jutro« z dne 23. dec. 1924 tik pred volitvami v Nar. skupščino. Dve leti že traja delavska borba za zboljšanje tega darila g. dr. Žerjava. Ali gospodje imajo za to gluha ušesa. Kaj je njim mar, če gre rudarsko zavarovanje k vragu.

Šele takrat, kadar se zopet bližajo volitve, takrat se spomnijo naše čedne meščanske stranke na to nerešeno vprašanje rudarskega zavarovanja. Tako smo imeli priliko opazovati v zadnjem volilnem boju, kako so ti meščanski časopisi kar tekmovali med seboj, kdo bo to vprašanje pravičnejše rešil — če ga bodo rudarji volili — in če pride v vlado. Sedanji minister za socialno politiko dr. A. Gosar in njegov tovariš župnik Tratnik sta celo na javnem shodu v Senovem izjavila sledeče: »Rudarji, bodite uverjeni, da ako boste zaupali SLS in pride ona v vlado, bo njena prva skrb, da se bo to za vas tako važno vprašanje čimprej in pravičnejše rešilo!«

Volitve so že štiri mesece za nami. SLS je v vladi. Nešteto krat je že delavsko zastopstvo zahtevalo od vlade in njenih ministrov izvršbo te njihove obljube. Ali gospodje se previdno izmikajo. Pavel ne ve kaj dela Savel. Čas poteka, pokojninske blagajne se praznijo, a upokojenci s strahom pričakujejo kaj bo. Rešitve ni!

Naenkrat pa pride minister za rude in šume z ukazom: Pokojninske blagajne rudarjev se morajo sanirati! Uvede naj se provizorij po čl. 119 projektirane »Uredbe«.

Delovna doba se naj podaljša od 30 na 40 let, že obstoječe pokojnine se naj temu primerno znižajo, prispevek se naj poviša, pokojninski sklad za rudarje se naj ukine in sanacija bo izvedena.

Tako izgleda drugo novoletno darilo klero-radikalne vlade jugoslovanskim rudarjem v letu 1928 po Kristu. Pa glej! Dne 26. dec. 1927 pride ta odlok od ministra za rude in šume. Njegov tovariš g. dr. A. Gosar, minister za socialno politiko, član iste vlade, pa o tem nič ne ve. Šele na protest delavstva napiše »Slovenec« z debelimi črkami: »Dr. A. Gosar in poslanec gosp. Kremžar za rudarje! Storzena krovica se bo skušala popraviti.«

Gospodje, vaša igra je prozorna. Nad 4000 lačnih upokojencev, vdov in sirot in nad 16.000 zavarovanih članov v Sloveniji vam kliče: **Sramota!** Operite si že enkrat, vi beli in črni, ali kakorkoli se že imenujoči rešitelji jugoslovanskih rudarjev, tega grdega madeža, ki se zrcali v vaših dušah kot grda prevara svojih najbednejših soživaljanov. Pokažite tudi enkrat na vladi tisto socialno lice, ki ga kažete vedno pri volitvah napram delovnemu ljudstvu, ko rabite njegove kroglice. Izdajte takoj zakonito »Uredbo« po predlogih, ki jih je predložila delavska delegacija v januarju lanskega leta na tozadevni anketi v Beogradu.

Mi bedni in prizadeti pričakujemo te rešitve težko. Delajte hitro. Če ne, bomo pa povedali tako glasno, da nas boste morali slišati na svojih visokih ministrskih stolčkih, da je bilo božično darilo demokratov za leto 1925 le grda prevara, a novoletno darilo klerikalcev za leto 1928 pa še grša hinavščina.

Rudarska organizacija za rudarje.

ZRJ je sklicala po revirjih shode, ki so odposlali vladi naslednjo resolucijo:

»Rudarsko delavstvo, zbrano na javnem protestnem shodu, je zaznalo, da se namerava ukiniti v načrtu nove uredbe Pravilnika o bratovskih skladnicah pokrajinski pokojninski sklad za rudarje v Sloveniji.

S tem bi se naložil prispevek za rente staroupokojencev, za katere so prispevala dosedaj v Sloveniji samo rudarska podjetja, na rame še zaposlenih zavarovancev.

Ravnatoko smo zaznali, da se skuša nadomestiti iz rednih pri-

spevkov tudi primanjkljaj, ki so ga utrpeli bratovske skladnice vsled zmanjšanja denarne vrednosti in vsled nepravilnega ter nepravilnega urejenja tega zavarovanja.

Ker je rudarsko delavstvo obremenjeno z davki in drugimi odbitki že tako visoko, da ne prenese nobenega povišanja teh odbitkov, zahteva, da se odredi v novi uredbi, da prispevajo za draginjske doklade staroupokojencev in za nadomestitev manjkajočih rezerv pokojninskih blagajn rudarjev podjetja in država!«

V pomislek rudarjem ob novem letu.

Glasilo nemških rudarjev »Bergarbeiterzeitung« je napisalo ob novem letu 1928 sledeče: »Leto 1927 je bilo za nas rudarje v polnem ob-

segu **bojno** leto. Najprvo so se podjetniki spravili na naše rudarsko zavarovanje z namenom, da ga poslabšajo. Ali zbog naše odločne pro-

Maupassant:

Brez posla.

Štirideset dni je potoval in iskal dela. Zapustil je bil svoj dom Ville Avaray v okraju La Manche, ker tam ni bilo nobenega dela več. Dva meseca je bil svoji rodbini v nadlego; on, najstarejši sin, je moral gledati, kako je postajala doma vedno bolj trda za kruh in ni mogel pomagati; mogel je samo gledati, kako je drug za drugim izgubil delo. Obe sestri sta služili kot dminarki, zashžili sta pa malo; in on sam, Jakob Randel, najmočnejši med vsemi, ni delal ničesar, ker ni bilo kaj delati in je jedel kruh drugih.

Jakob Randel je imel sedemindvajset let. Bil je tesarski pomočnik, pogumen, močan in dober človek.

Na magistratu se je informiral; tajnik mu je odvrnil, da se dobi delo v srednji Franciji.

Šel je na pot. Papirje, izpričevala in sedem frankov je imel v žepu, in čez ramo je nosil v modri culi par čevljev, ene hlače in eno srajco.

Dneve in noči je hodil, brez počitka, po neskončnih deželnih cestah, ob dežju in solncu, ne da bi prišel do obljubljenega dežele, kjer dobé delavci delo.

Najprej si je vbil v glavo misel, da hoče delati samo kot tesar. Toda povsod, kjer je vprašal, so mu rekli, da je tako malo naročil, da bi morali lastne ljudi odpustiti. In ker so mu sredstva pošla, je sklenil, da sprejme vsako delo, ki bi mu ga ponudili.

Tako je bil nekaj časa poljski delavec, pa zopet konjski hlapec in kamenje je tolkel; cepil je drva, sekal drevesa, kopal vodnjake, mešal malto, vezal butare dračja in pasel koze v hribih. Vse to za nekaj frankov. Kajti često je dobil delo le, ako se je ponudil za sramotno nizek denar in udovoljil skopuštvo podjetnikov in kmetov.

In sedaj že teden dni ni mogel delati. Denarja ni imel več in živel je od ono malo kruha, ki so mu ga iz usmiljenja dale ženske, pri katerih je prosjačil.

Večer je legel na zemljo. Utrujen in z ranjenimi nogami je hodil bos po travi ob cesti, kajti hotel je hraniti zadnji par čevljev. Prvi par je moral že davno proč vreči. Želodec mu je bil prazen, lice žalostno. Bilo je na pozno jesensko soboto. Sivi oblaki so se težko in hitro podili po nebu pred vetrom, ki je žvižgal skozi drevesa. Čutiti je

tiborbe jim to ni uspelo. In priznati moramo, da je ta boj izpadel v našo korist. Ko so uvideli, da se socialnih bremen ne morejo iznebiti, so začeli z umetno premogovno krizo, s tem da so začeli pri enih rudnikih delati s polno paro ter zahtevali vedno večje število nadurnega dela, a pri drugih rudnikih pa so delavstvo reducirali in uvedli praznovanje šiltov. Njih cilj je bil podaljšanje delovnega časa in preprečitev povišanja delavskih mezd. A rezultat tega boja je bil, da so rudarji dosegli zakonito maksimiranje prekočasnega dela. Krona vseh bojev v tem letu pa je bila ogromna petdnevna stavka srednjenemških rudarjev, ki so dosegli 11,5 odstot. povišanja svojih plač. Tako smemo smelo trditi, da je bila naša organizirana razredna odporna sila močnejša kakor pa reakcionarnost podjetnikov. Prehajamo v novo leto; na vidiku imamo državnozbornske volitve. Meščanske stranke že sedaj zbirajo milijonske vsote, da bodo lažje vršile svoje propagandno delo in slepile volilce. Ali mi se zavedamo samo enega in to je: mi imamo republiko, ali ta je še danes vse preveč meščansko oblečena; zato glejmo, da ji bomo pri teh volitvah dali socialistično obleko ter s tem strli reakciji glavo. Zatorej rudarji, vsi v vašo razredno strokovno organizacijo!

Tako Nemci.

Pa pri nas? Ravno nasprotno. Rudarji še po veliki večini ne smatrajo za potrebno razredne borbe potom svoje strokovne organizacije. Njih ideal je hlapčevstvo. Klečeplazenje pred gospodom je danes tako veliko kot še nikoli. Če le more de-

lavce delavca zatoži svojemu predpostavljenemu, misleč da bo s tem rešil sebe na zeleno vejo, če svoje-ga sotrpina spravi ob kruh. Žalostno je, če pride danes kak zaupnik ali delavski zastopnik k podjetniku posredovati za tega ali onega delavca, pa mu podjetnik vrže več anonimnih pisem, v katerih se dotičniku toži pri podjetju tega ali onega. In tako gre povsod pri delu in izven dela. Zabavljanje posebno čez razredno strokovno organizacijo in njene predstavnike še ni bilo nikoli tako silno kot je danes. Sploh izgleda, da je solidarnost med našimi rudarji izumrla.

Pa sadovi? Vedno znižavanje že itak nezadostnih plač. Silna gonja v jami za storitvijo. Posledice: predčasna onemoglost, bolezen in končno redukcija. Poleg vsega tega pa dviga socialna reakcija vedno višje svojo glavo. Gre za tem, da se podaljša delovni čas, znižajo plače, starostno zavarovanje poslabša, nalagajo vedno večji davki.

Tako izgleda bilanca slovenskih rudarjev za leto 1927, katerih 90 odstotkov smatra še danes za največjo neumnost biti organiziran v razredni strokovni organizaciji ZRJ.

Pregovor pravi: »Vsak je svoje sreče kovač.« A mi pravimo: Rudarji so pa danes kovači sreče premogovnih lastnikov in ob enem kovači svoje in svojih družin nesreče, lakote in obupa!

To smo smatrali za potrebno, da povemo vsem onim, ki se še do danes niso dokopali do prepričanja, da je **rešitev delavskega razreda odvisna od delavskega razreda samega!**

Ruski delavec in družina.

Mnogo se piše o Rusiji, globokega vpogleda v resnično življenje nam pa vse pisarjenje ne nudi. Trocki je izdal zanimivo knjigo »Vprašanja vsakdanjega življenja«. V njej podaja odgovore raznih delavcev-komunistov na razna vprašanja, ki jim jih je dal Trocki, da na ta način ugotovi resnične razmere v sovjetski Rusiji.

V naslednjem podajamo vprašanja in odgovore ruskih delavcev o **družinskem** življenju v sovjetski Rusiji.

Kdor ima možgane, bo marsikaj razbral iz teh vprašanj, če ne več, pa vsaj to, da vprašanja boljše vizma ne smemo vzeti preveč enostavno in ga rešiti s psokami o socialpatriotizmu itd

Pripominjamo, da ni uredništvo samo priredilo izvlečkov iz te Trockijeve knjige za list, temveč da je to poskrbel živilski delavec. Če si je delavec vzel čas in trud za to, mislimo, da bo to zanimalo vse naše delavce.

Po tem pojasnilu dajemo besedo ruskim delavcem:

Vprašanja.

Ali je revolucija prinesla spremembe v delavsko družinsko življenje?

Ali so ta vprašanja predmet razgovorov?

Kaj odgovarjajo na to komunisti? Odkod črpajo odgovore na ta vprašanja?

Zakaj se ti odgovori ne obravnavajo potom časopisja?

Odgovori.

Kazakov: V družinskem življenju je na zunaj nastopila sprememba, to se pravi, imamo navadno ustavo o družinskem življenju. Temeljna slabost pa se ni spremenila, to se pravi, za družino ni nastopilo nikako olajšanje v vsakodnevnih družinskih skrbih in predprave enega družinskega člana do drugega so ostale iste. Ljudje stremijo po javnem življenju; če pa se to stremljenje vsled družinskih razmer ne

bilo, da bo kmalu deževalo. Njive so bile prazne in polja kakor gola.

Randel je bil lačen kot živina; tako so lačni volkovi, ki napadajo ljudi. Stegnil je noge, da bi napravil manj korakov. Glava mu je brez moči klonila, kri mu je šumela v senh, oči je imel vnete, usta izsušena. V roki je trdno stiskal palico z negotovim veseljem, da z vso močjo napade vsakogar, ki bi šel mimo njega domov k večerji.

Gledal je po brazdah njiv. Prikazala se mu je slika izkopanega krompirja, ki je ostal na izkopani njivi. Če bi ga kaj našel, bi poiskal drva, zakuril v obcestnem jarku mal ogenj in imel bi dobro večerjo iz malih, toplih sadov, ki bi mu ogreli tudi njegove premrzle roke.

Toda letina je bila pri kraju in kot večeraj bo moral menda tudi danes zvečiti surovo, puhlo repo.

Že dva dni je glasno govoril sam s seboj, ko je hodil in ko so ga mučile misli. Dotlej je bil malo razmišljal, njegov razum, njegove proste sposobnosti so se pečale le z njegovim poklicnim delom. Toda utrjenost, neutušeno iskanje dela, ki ga ne more najti, odklonitve, suhi odgovori, pod milim nebom prečute noči, lakota, zaničevanje, ki ga je občutil pri posedujočih proti

brezposelnemu »vandrovcu«, dnevno ponavljajoče se vprašanje, »zakaj niste ostali v domačem kraju?«, bol, da ne more rabiti svojih močnih rok, spomin na starše — vse to ga je vedno bolj navdajalo s težkim srdom, ki je naraščal z vsakim dnevom, z vsako uro, z vsako minuto in ki so ga skoro proti njegovi volji izražala njegova usta v kratkih, grozečih besedah.

Spodtikal se je nad kamenjem z ranjenimi nogami in godrnjal predse: »Taka beda... revščina... svinjarija... da pusté človeka gladu poginiti... izučen tesar... svinjska golazen... nobene pare... še deževati pričanja... svinjarija!...«

Proklinjal je nepravilnost usode in ljudi, vse ljudi, ker ga je tako po krivem pustila trpeti narava — velika, slepa, samovoljna, strašna mati.

Nad strehami je videl, kako se dviga tenek, siv dim. »Svinjarija!« je ponavljal s stisnjenimi zobmi. Imel je veselje, da vdre v eno teh hiš, da pobije te ljudi in se mesto njih vsede za mizo...

Droben, gost, ledenomrzleč dež je padal. Obstal je in godrnjal: »Proklete... še mesec dni po deželni cesti, predno pridem domov... Sedaj je bil res na potu domov, kaj-

da izpolniti, tedaj nastopi nemir, živčno obolenje, in kdor se ne zna iz tega izmotati, pusti ali družino v tem položaju ali pa klone tudi sam ter končno postane živčno bolan.

Kobosev: Nedvomljivo veliko sprememb v družinskem življenju je prinesla revolucija; posebno če sta mož in žena dosledna pri produkciji, tedaj se da presojati ravno »zadnja« kot neodvisen material, ki se počuti kot enakopravna; obratno pa se ji predbaciva, da je n. pr. glava družine mož itd. Patrijarhalne družine propadajo. Pod vplivom revolucije je takorekoč v delavskih in kmetijskih družinah jako stremljenje k ločitvi v samostojno življenje, kakor hitro se komu ponudi prilika — materijalna eksistenčna baza. Dozdeva se mi, da je to neizogiben padec stare družinske strukture (sestave).

Markov: Revolucija nosi spremembe in še zelo velike spremembe v stanovanjske razmere. Siromašnost industrije v republiki drži družine še nekoliko skupaj, sicer bi bile že zdavnaj razpadle. Toda ravno ta slabo naslonjena in spremljevana spontana razpadlost nam grozi s celo vrsto drugih nemoralnih pojavov, s prostitucijo, pijančevanjem, surovostjo, zapeljevanjem itd.; vsem tem pojavom se mora napovedati takoj vojno in sicer prav resno. Pri nadaljnjih pojavih bo izgubljene osebe mnogo težje privedi nazaj na pravo pot.

Korobizin: Revolucija je prinesla nove razmere tudi v družinsko življenje, ki pridejo do izraza v tem, da se mnogo manj pijančuje, ne pretepa se žene in otroke.

Koljzov: O teh vprašanih se kjer ne razgovarja; izgleda kakor bi se jih vsak izogibal iz kakršnihkoli vzrokov. Do sedaj jih nisem nikdar premišljeval. V splošnem so to za mene nova vprašanja. Presojam jih kot najvažnejša. O njih bo treba razmišljati. Mislim, da ravno radi tega, pred vsem iz negotovih vzrokov, ne pridejo v časopisna poročila.

Finkovski: Resnica je, da je revolucija prinesla nekaj novega v delavsko družinsko življenje. Nered, lakota, pomanjkanje je zadalo družinam težak udarec, prisililo jih je do omejitve, do štedenja, z naporom in s silo jih je privedel skozi lakoto in vso to težo; vse to pa je najbolj zadelo ženo. Mnenja sem, da se je njih položaj faktično poslabšal, da je to glavni vzrok, da se delavec ne more odločiti in vstopiti v stranko (boljševiško). V sled tega se razgovori o tej temi tako redko pričenjajo in kjer gredo preblizu... Po mojem mišljenju se to vsled tega ni pričelo do sedaj, da se ne bi jezili... Vsi razumejo, da je izhod iz tega položaja mogoč le na ta način, da država prevzame popolnoma na sebe vpeljavo in

vzdrževanje vseh delavskih otrok (ostati morajo v bližini staršev), da bo s tem žena osvobodena kuhinje itd. Komunisti se navadno sklicujejo na to lepo prihodnost, vendar pa zavlačujejo ta aktualna vprašanja na bodoče razprave. Da je s tem vprašanjem med komunističnimi družinami še mnogo na slabšem, kot pa pri drugih, to delavstvo ve. Če pripada mož stranki, ne migne niti s prstom za družino (on nima časa, je preobložen s poslom, peča se z visokimi stvarmi), dočim njegova žena gara kakor konj, prenašati pa mora še ukore za nekomunistična dejanja.

Saharov: Pereče dnevno vprašanje je enakopravnost žene. Izjave o tem so različne. V principu se strinjajo vsi za enakopravnost, dodajajo pa: »Kaj pa — družina, otroci, gospodarstvo itd.«

Kuljkov: Brezdvomno je, da je revolucija vpeljala spremembe v družinsko življenje v pogledu na družino in na razvoj ženske emancipacije. Moški je že priučen na to, da se smatra za gospodarja, odnosno za glavarja družine. Žena naj gleda na otroke, kuhinjo in perilo. Mož pa si poišče prosti čas za zborovanja, predavanja in za čitanje časopisov; tu pa se prične proučevanje žene. Kaj naj storimo? Kako naj se goji otroke, kako čisti perilo in še celo to, kako naj se pripravi obed, ali naj se odpirajo okna, kako naj se obnašamo napram družini, otrokom in sodrugom, ki prihajajo na obisk. Za tem pride tudi versko vprašanje. Ker pa se ne da izpeljati vsega, se pričenjajo razpori. Žena zahteva od svoje strani svobodo, prostost, da gre lahko s svojimi otroci kamorkoli, da je večkrat z možem tam, kjer se on po navadi zadržuje. In ravno vsled tega se pričenjajo vsemogoči spori in dogodki. Vsled tega nastajajo tudi ločitve, ženitve sina ali hčere. Komunisti navadno odgovarjajo na ta vprašanja, da je to privatna stvar, če se mož in žena prepirata.

Antonov: Mnogokrat se dogaja, da ne uče starši otrok, ampak otroci starše. — Zakaj se ta vprašanja ne raziščujo v časopisju? Jaz mislim, ako se hoče v časopisu opisati delavčevo družinsko življenje,

tedaj se mora poglobiti v njegovo psihologijo. To je seveda zelo težavna stvar. Za pisatelje je pač lažje govoriti o bodočnosti, kakor pa se poglobiti v delavsko psihologijo. Vsled tega so tudi v časopisu tako redka poročila o tej stvari.

Markov: Jaz polagam pozornost na to, da se bližamo mi ogromni bedi v tem smislu, ker smo napačno razumeli pojem »proste ljubezni«. Rezultat vsega tega je, da so komunisti s to »prosto ljubeznijo« spravili na svet veliko množino otrok. Komunisti so bili mobilizirani in 2000 otrok je prevzel v varstvo tovarniški komite. Če nas je že vojna založila z velikansko množino invalidov, tedaj nas bo napačno razumevanje »svobodne ljubezni« obdarilo še z večjimi pohabljenici.

Osipov: Reči moramo, da ni zavzelo delavsko življenje nobene prave oblike. Lahko trdimo, da ima vsako mesto svoje običaje, vsaka družina živi po svojem načinu. Tu se je razpravljalo o tem, zakaj ne pridejo ta vprašanja v časopise. Večina aktivnejših komunistov, ki pišejo v časopise, so preobloženi, in mogoče da ne poznajo niti svoje družine. Oni gredo z doma, ko še vsi spe in se vračajo, kadar že vsi spe. Če pa niti svoje lastne družine ne poznajo, potem je še toliko težje poznati tujo. Oni jo poznajo le iz razgovorov v tovarnah, ki jih vodi tovarniški komite, če se mu pride kdo pritožiti, če se n. pr. pritoži žena, da jo mož tepe itd. Jaz ponavljam, da to zaradi tega ne pride v časopise, ker mi komunisti ne poznamo niti svojih, kaj šele tujih družin.

Dorafejev: Revolucija je med družine prinesla razkroj; mnogi delavci se obnašajo nesposobno ter gledajo na svobodo napačno; posledica tega so ločitve od svojih žen. Drugi zopet odgovarjajo, da jim je revolucija zadala v družini ta ali oni udarec. Mnogo je celo odgovornih delavcev, ki so se ločili od svojih žen in jim pustili po 5 otrok. Takih slučajev je mnogo. In to se ne da zakriti. Mnogi se ločijo celo od žen, katere so komunistinje. Tudi to je znano. Na zborovanjih se o tem ne govori, toda v političnih krogih se to govori in dozdeva se mi, da bo to slej ali prej prišlo v javnost.

Domači pregled.

Knjižnica prosvetnega odseka Delavske zbornice je v decembru l. l. zopet napredovala napram novembru 1927. Številke v oklepajih pomenijo napredek napram prejšnjemu mesecu. Knjižnico je obiskalo 1649 (267) članov. Vpisalo se je 125 novih članov. Izposodilo se je 5512 (703) knjig, izmed teh slovenskih 2113 (488), srbohrvatskih 204 (70) in nemških 1195 (145), odnosno 3127 (649) leposlovnih in 385 (54) znanst-

venih. Denarnih dohodkov je bilo 5740.40 (421.30) Din. Med novimi člani prevladujejo absolutno delavci. 31. decembra je štela knjižnica 1017 rednih članov, dočim je bilo 1. oktobra 600. V treh mesecih je torej pristopilo 417 novih članov. Vsekakor razveseljev napredek. Po poklicu je 90 kovinarjev, 62 tipografov in knjižgovezov, 47 mizarjev, 46 krojačev, 28 čevljarjev, 36 železničarjev, 27 trgovskih pomočnikov, 23 brivskih pomočnikov, 13 živlcev, 9 zidarjev, 6 strojnikov, 29 raznih strok, 40 vajen-

ti menil je, da bo lažje dobil delo doma, kjer ga je vsakdo poznal, kakor pa na tujih cestah, kjer ga je vse gledalo z nezaupanjem.

Če ne bo dobil dela kot tesar, bo tolkel kamenje, delal na polju, hlapčeval; da bi imel vsaj par frankov... Noč je zatemnila pokrajino. Na dan, da bo imel kaj jesti... Zaspal je zunaj in se večkrat prebudil s premrženimi prsmi ali z mrzlim hrbtom... Petelin ga je zbudil.

Sel je zopet na pot.

Dve uri je hodil, vedno naravnost po isti cesti. Potem pa je postal tako slaboten, da se je vlegel v travo.

Zdaniilo se je; cerkveni zvonovi so zvonili, možje in žene so prihajali iz bližnje vasi, da praznujejo nedeljo v družini.

Debel kmet je prišel mimo. Randel je vstal in pozdravil. »Ali nimate morda kakega opravila za delavca, ki od lakote umira?« je vprašal. Kmet ga je zlobno pogledal:

»Nobenega dela nimam za ljudi, ki se potepajo po svetu.«

Randel se je zopet vsedel ob cesto.

Dolgo je čakal na usmiljen obraz, na prijaznega človeka, da bi

ponovil svojo prošnjo.

Izbral si je moža, ki je izgledal bolj meščan kakor kmet; zlato verižico je nosil na trebuhu.

»Že dva meseca iščem delo, pa ga ne najdem; in nobene pare nimam več v žepu.«

Polmeščan mu je odgovoril: »Ob začetku vasi bi morali brati tablo z napisom: Beračenje je na ozemlju te občine prepovedano! Jaz sem župan in če se kmalu ne izgubite, vas bom dal zapreti.«

V Randlu je zavrelo. »Zaprte me, če hočete; bilo bi mi tisočkrat ljubše kakor pa tu od lakote poginjiti.«

Zopet se je vsedel ob cesto. Čez četrto ure sta res prišla po cesti dva orožnika. Počasi sta hodila, ramo ob rami, sredi ceste.

Randel je vedel, da prihajata radi njega...

Stražmojster je stopil k njemu in vprašal:

»Kaj počnete tu?«

»Počivam.«

»Odkod prihajate?«

»Če bi vam hotel navesti vse kraje, skozi katere sem hodil, bi moral pripovedovati dobro uro.«

»Kam greste?«

»V Ville Avaray.«

»Kje je to?«

»V La Manche.«

»Ste tam doma?«

»Tam sem doma.«

»Zakaj ste šli od doma?«

»Za delom.«

»To pravijo vsi ušivci, potepuhi. Ali imate papirje?«

»Da.«

»Dajte jih sem!«

Randel je segel v žep po svoje papirje in izpričevala — revne, strgane in umazane liste, ki so že razpadali.

Orožnik jih je vestno pregledoval in ugotovil, da so v redu; vrnil jih je; njegov obraz je izgledal nezadovoljen in razočaran, kakor če bi ga zvit človek ukanil.

Pomisлил je nekaj trenutkov in vprašal:

»Imate kaj denarja pri sebi?«

»Ne.«

»Nič?«

»Nič.«

»Niti pare?«

»Niti pare.«

»Od česa pa potem vendar živite?«

»Od tega, kar dobim.«

»Vi beračite torej?«

Randel je odgovoril odločno:

»Da, če morem.«

Prava naša domača
Kolinska cikorija
Vamjamči
pristnost in jakost!

cev, 95 ne kvalificiranih delavcev; skupaj 551 delavcev. Privatnih nameščencev (brez trgovskih pomočnikov) je 180, dijakov 173, profesorjev in učiteljev 15, državnih uradnikov 21, raznih poklicev (igralcev, godbenikov, novinarjev, inženjerjev itd.) 77. Po organizaciji jih pripada 361 Strokovni komisiji in »Svobodi«, 63 Krekovi mladini in JEZ, 62 savezu grafičarjev, 22 Nar. strok. zvezi, 36 raznim organizacijam, neorganiziranih je 474. Po spolu je 187 žensk in 830 moških.

Slike iz svetovne vojne boste videli v pondeljek 16. tm. ob 8. uri zvečer v dvorani OUZD na Miklošičevi cesti v Ljubljani. Predava predsednik prosvetnega odseka DZ tov. Žužek. Delavci, vsi na predavanje!

Neutemeljeno obdavanje vpokojenih rudarjev. Nekatero davčno oblasti so obdavčile vpokojene rudarje na temelju čl. 79/VI finančnega zakona za leto 1927-28, tako da bi morali plačati davek, kot se odmerja za privatne nameščence. Vsi ti predpisi davkov niso v zakonu utemeljeni, ker rudarji ne spadajo v kategorijo kvalificiranih delavcev. Kdor bi izmed vpokojenih rudarjev dobil plačilni nalog za plačilo davkov po skali za privatne nameščence, naj se takoj pritoži proti nezakonitemu predpisu. Kakor nam je znano, je delegacija ministrstva financ že v nekaterih slučajih odredila, da davčne oblasti refundirajo že izdane plačilne naloge za predpisani davek rudarskim vpokojencem.

Ambulatorij v tovarni A. Westen v Gaberju pri Celju. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani je v prostorih tovarne A. Westen v Gaberju pri Celju ustanovil poseben ambulatorij, namenjen predvsem za zavarovane člane-uslužbence tovarne A. Westen. V tem ambulatoriju prične ordinirati dne 1. jan. 1928 uradov zdravnik gosp. dr. Premschak Franjo. Ordinacije se bodo vršile vsak delavnik od 9. do 11. ure dopoldan. V splošnem ambulatoriju ekspoziture OUZD v Celju v Vodnikovih ulici št. 1 pa bodeta ordinirala uradova zdravnik od 1. januarja 1928 dalje za člane-uslužbence in njih svoje ostalih delodajalcev v Celju in okolici Celje vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldan.

Dr. M. Obersnel: K vprašanju plačilnih razredov o pokojninskem zavarovanju nameščencev. Te dni je izšla v nakladi »Zveze društev privatnih nameščencev Slovenije« v Ljubljani 24 strani obsegajoča bro-

In orožnik je slovesno dejal:

»Dobil sem vas pri gorkem dejanju, vi ste potepuh in berač, brez zaslužka in denarja in vas pozivam, da mi sledite.«

Tesar je vstal.

»Če hočete,« je dejal. In medtem ko je stopil na sredo med oba orožnika, je dostavil:

»Dobro, vtaknite me v luknjo. Bom imel vsaj streho nad glavo, če bo deževalo.«

Šli so proti vasi. Ravno je končala maša, ko so prišli. Vaška cesta je bila polna ljudi, ki so se takoj vstopili v dve vrsti, da vidijo zločinca, za katerim je kričala cela tolpa otrok. Kmetje in kmetice so zijali vanj — v hudodelca sredi dveh orožnikov. Sovraštvo je žarelo iz njihovih oči in veselje, da bi ga obmetali s kamenjem, da bi ga potepali pod svojimi nogami. Mesar kot star vojak je dejal: »To je dezertler! Trafikant je hotel v njem spoznati moža, ki mu je dal zjutraj nekaj drobiža mesto čelga franka, trgovec z manufakturnim blagom je ugotovil, da mora biti to Maletove vdove morilec, ki ga iščejo že šest mesecev.

(Konec prihodnjic.)

šura z zgorajšnjim naslovom od našega priznanega strokovnjaka v socialno-političnih vprašanjih dr. M. Obersnela. Avtor razpravlja o sedaj aktualnem vprašanju plačilnih razredov v osnutku novega zakona, s katerim se ravnokar peča upravni odbor Pokojninskega zavoda v Ljubljani. Na tem predmetu pokaže avtor obenem današnje stanje Pokrajinskega zavoda in utemeljuje upravičene zahteve, ki jih stavi danes zasebni nameščenci do zavoda in zakonodavca. Borba med zastopniki dela in kapitala je najostrejša ravno pri plačilnih razredih. Kdo naj plača in v katerem razmerju naj se plača premija za pokojninsko zavarovanje? Nameščenec ali podjetnik? Kolika naj bo najvišja zavarovana svota, koliko pokojnino in po katerem času bomo prejeli zasebni nameščenci na stara leta? Zasebni nameščenci kupujte zgorajšnjo brošuro, gre za vaše blagostanje v največji meri. Dobite jo v vseh knjigarnah v Ljubljani ali direktno pri Zvezi društev privatnih nameščenecv Slovenije v Ljubljani po Din 5.— za komad.

Mednarodni pregled.

Delavski dom v Leipzigu.

V marcu leta 1920. je podivjana nemška fašistovska tolpa, polila z bencinom in zažgala ter razrušila sredi popoldneva — ko je bilo delavstvo zaposleno po tovarnah itd. — štirinadstropno delavsko palačo. Težki udarec je bil to za leipziško delavstvo. Vendar pa se je že 5. dan po požigu zbralo, skupno z ostalimi delegati iz Nemčije, ter sklenilo postaviti na istem mestu novi delavski dom. Stroške za zgradbo je nosilo delavstvo samo, blagajne delavskih organizacij niso pri tem popolnoma nič trpele, ker je delavstvo sklenilo žrtvovati za novo zgradbo delavskega doma, enodnevnih zaslužek. Sodrugi, delavci in delavke brez razlike, nemški proletarij je žrtvoval poleg drugih prispevkov, za strokovno organizacijo, politično, gospodarsko, kulturno itd. za to zgradbo enodnevnih zaslužek. Kaj pa mi?, ki nismo niti toliko zavedni, da bi vsaj 10 Din žrtvovali za svojo organizacijo, ter s tem malim prispevkom zadostili, ali pa vsaj skušali zadostiti svoji dolžnosti napram strokovni, vsaj strokovni organizaciji, — ali smo tedaj upravičeni, da kritiziramo naše in po naši lastni krivdi slabe organizacije? Ne. Kdor nič ne žrtvuje za strokovni pokret še tako slaboten. Leto dni po požigu je stala na istem mestu že nova palača »Delavski dom«, ki pa je še za eno nadstropje večji od prejšnjega. Na pročelju tega Delavskega doma, je z velikimi črkami zapisano: »Trotz allem dem« (Kljub vsemu). Na ta Trotz allem dem, so nemški delavci lahko ponosni, ker so res kljub požigu, kljub vsem podivjanim »hakenkreuzerskim« banditskim nakanam parirali, dvignili visoko svoj novi dom z veliko kupolo na sredi, s katere je viden razgled po celem Leipzigu. Oglejmo si ta Delavski dom še nekoliko v notranjosti. V pritličju in v prvem nadstropju so 4 velike restavracije in kavarne, koncertne dvorane, ki jih posejajo delavci ni zopet delavci. Dnevno poseja te prostore do 20.000 gostov. Samo v restavracijah in kavar. prostorih je zaposlenih 200 natakarjev in drugih. V drugem nadstropju in v ozadju, je 8 zborovalnih dvoran, najmanjša je povprečno tako velika, kakor dovršna ljubljanskega mestnega doma. V središčni je velikanska dvorana z odrom, ki ima prostora za 15.000 ljudi. Ravno toliko prostora je še na umetno urejenem vrtu, za poletna zborovanja. Spalnih sob za tujce je okoli 200. Prenosišče stane 20 do 30 dinarjev dnevno. V neposredni bližini tega doma, je še takozvani »Herberg« v katerem ima lahko večje število brezposelnega in potujočega delavstva svoje zavetišče — kuhinjo in prenočišče.

H koncu naj omenim še to: na kongresu, sestanku, kjerkoli sem bil med delavstvom, povsodi harmonija, povsodi prijateljski obrazi, nikakih

prepirov in preglasovanj, z eno besedo, celokupni strokovni pokret nemškega delavstva, je konsolidiran, ki vodi do uspehov, bliža se vedno bolj svojemu cilju, cilju ki si ga je zadal nemški proletarij.

Mnogo bi se dalo še napisati, toda proletarij Jugoslavije naj iz tega poročila in opisa sprejme v svoje srce vsaj trohico vsega tega — in prepričan sem, da se bodo vsa kriva pota, po katerih danes tavamo, da se bodo znašla z enotno smerjo. Če bomo korakali skupno, složno, rama ob rami, z enotno mislijo po tej smeri, — težko, ali vendar bomo prispeli na cilj.

Pozdravljamo naše nemške sotrpine in najlepši naš pozdrav jim bo, kadar jim bo dana prilika čitati: Razdvojeno in do sedaj skoro vedno poraženo jugoslovansko delavstvo, se je zdramilo in zedinilo v enotne strokovne organizacije. Takega pozdrava bodo proletarci vseh dežel tisočero bolj veseli, kakor pa še pozdravnih brzojavk na kongresih. Na delo torej. Zedinjenje vseh strokovnih organizacij v enotne zveze v Jugoslaviji in pojačanje teh, se mora čim preje izvršiti.

Naše organizacije.

Občni zbor čevljarških pomočnikov.

V nedeljo, dne 22. januarja 1928 ob 9. uri dopoldne se bo vršil redni letni občni zbor Zveze usnjarskih delavcev, podružnica čevljarjev v Ljubljani v gostilni pri Lozarju v Rožni ulici.

Dnevni red:

1. Poročilo predsednika, blagajnika in tajnika.
2. Volitev novega odbora.
3. Bodoče naloge organizacije.
4. Razno.

Sodrugi čevljarški pomočniki! Vaša dolžnost je, da se udeležite tega občnega zbora, da se pomenimo o delovanju minulega leta in da se izvoli odbor, kateri bo prevzel delovanje v organizaciji.

Občni zbor kemičnih delavcev se vrši 19. januarja ob 4. uri popoldne v gostilni Kavčič poleg tovarne.

Dopisi.

Iz tobačne tovarne v Ljubljani.

Pri nas obstojajo tudi nekaki tovarniški zaupniki in zaupnice, seveda ne obratni kakor bi morali biti po zakonu. To so vse druge vrste ljudje; so pač eni, ki so postavljeni od vodstva tovarne, precej je pa takih, ki se sami postavijo za stržarje. Ti ljudje si dajo nalogo, da pazijo na svoje sodelavce, da ne vzame kdo kakega čika ali da ne žveči. Saj iz tovarne itak ne more z njim. Zato so že drugi postavljeni in tudi plačani, da skrbijo, da kaj ne izgine iz tovarne. To tudi mi zagovarjamo. A žalostno je to, da delavec svojega sodelavca izdaja. Pri tem se prav hrabro izkažejo ženske, in sicer tiste, ki se prištevajo pravičnim in ki imajo tudi na jeziku besedo: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe in ne želi bližnjemu slabega. Ti ljudje so tako dobri, da tudi polžev ne pustijo pobirati po tovarniških prostorih. Naj navedemo slučaj: Dva delavca sta nabirala polže v tovarniških prostorih opoldne med odmorom. Zalotila ju je neka zaupnica Urška in jima zagrozila, da se to ne sme, da je to greh in da bosta odpuščena iz službe itd. Takih slučajev je cela vrsta. Zato delavci, pozor pred takimi škodoželjnimi ljudmi! Proč od njih, ker taki hinavci so hujši kakor pa v resnici plačani čuvarji. Delavci, združite se in pokažite, da je vaša moč tudi nekaj, ker s tem boste odpravili vse nedostatke. Pokažite z novim letom tudi novo delo! Če bomo hoteli še plavati, bomo morali popraviti čolne, ker drugače bomo vsi skupaj potonili, črni in rdeči; vsi bomo deležni te dobrote. Danes so časi taki, da buržuazija brez ovire plete za nas tisti velikanski bič, s katerim nas bo neusmiljeno tepla, če ne bomo složni.

Šoštanj.

Dne 29. decembra se je vršil pri nas javni protestni shod z dnevnim redom: Protest proti na novo naperjenemu davkom. Pri tem davku bi bili največ prizadeti delavci in nameščenci, ker ne zaslužijo niti eksistenčnega minimuma. Že dosedanji krivični davek 3.3%, katerega mora delavec plačevati od svojega zaslužka, s katerim komaj životari. Sedaj pa zopet strmi buržuazija in njeni pomagači za novim še povečanim devkom zlasti komorski in invalidski davek. Invalidi pa morajo vzdrževati svoje življenje z prosjačenjem med revnim delovnim ljudstvom. Shod je bil dobro obiskan, dvorana Zadrúžnega doma je bila polna, kakor že ni bila pet let. To je znak, da je delavstvo začelo razmišljati, da se bo treba z družinimi močmi odločno upreti proti krivicam, katere mu hočejo meščanske stranke vedno hujše nakladati na ramena. Referent s. Komavli je razločno razložil vso davčno politiko, delavstvo ga je pazno poslušalo. Omenil je tudi, kako si v sosedni državi v Nemški Avstriji zna delavstvo izvojevati davčno politiko v svoj prid, kakor se tudi pri nas lahko zgodi, ako imamo močne organizacije. Prečitala se je resolucija, predsednik s. Melanšek jo je dal na glasovanje ter je bila enoglasno sprejeta in se je odposlala na merodajno mesto. Pred zaključkom je s. Komavli pozival tudi ženske, naj se poprimo organizacije in naj posnemajo sodružice v imenovani sosedni državi in pomagajo graditi boljšo bodočnost delavstva. Oglašil se je k besedi še s. Premužič Štefan ter je pozival delavce, naj se organizirajo in da je nespametno obsojati tistega, ki hoče in dela za boljšo bodočnost in imeti ga za političnega demagooga in ga ob vsaki priliki denuncirati v tovarni. Predsednik je zaključil ob 5. uri shod z upanjem, da so vse besede padle na rodovitna tla.

Usoda delavca! Dokler je človek zdrav, da dela, še gre, akoravno ga obvladujejo težave v današnjih razmerah. Kadar zbolí, se mu še poslabša, ker podpora OUZD je premala. Tudi rok podpore OUZD poteče, bolezen ne odjenja, se mu ponuja v roke betaška palica. Tudi naših sodelavcev je par takih. Strokovni odbor je sklenil in je pobiral dne 17. decembra pri izhodu iz tovarne brez pol, da razveseli prizadetih praznike. Nabralo se je Din 381.50. Razdelilo se je tako, kakor so razmere v družini: Roglšek Anton Din 150.—, Tamše Franc Din 100.—, Pivečnik Miha Din 80.—, Berločnik Anton Din 51.50. Vsi prejemniki se darovalcem lepo zahvaljujejo.

Delavske razmere v tekstilnih tvornicah v Kranju. Kljub dobro uspevajoči tekstilni industriji v Kranju je delavstvo vedno bolj in bolj pritiskano in slabo plačano. Navaden delavec zasluži dnevno n. pr. v tovarni Inteks 10 do 25 Din, v Jugočeški 20 do 30 Din. Posebno veliko se dela v Jugočeški; nekateri delajo po 8, drugi po 10, 12, 14 in celo po 16 ur dnevno. Napol kvalificirani delavci pri strojih zaslužijo po 3:50 do 4:50 Din na uro. A kljub slabemu zaslužku naši delavci samo tarnajo, češ: Poglejte naše fabrikante, kako jim dobro gre! Da bi se pa organizirali in šli skupno v boj za njih pravice in njih boljši

položaj, to jim pa ne gre v glavo. Ako se dobi med njimi kak razredno zaveden delavec in jim hoče povedati kaj o organizaciji in o zboljšanju njih položaja, ga nočejo poslušati, temveč pravijo: Kaj bo ta neumnež naredil z organizacijo; saj bodo naš gospod ravnatelj že sami dali! Seveda bodo dali gospod ravnatelj-le takrat, kadar bo to zahtevalo skupno organizirano delavstvo. — Vsemu delavstvu v Kranju kličemo: V organizacijo in v skupnost, ker le tam je pomoč do rešitve in zboljšanja delavskega položaja! — Zavedni proletarec.

Protestni shod lesnih delavcev v Ljubljani. Na praznik Treh kraljev, 6. januarja, se je vršil dobro obiskani protestni shod lesnih delavcev ljubljanske podružnice. Kot referent je poročal s. Berdajs, ki je orisal sedanjo davčno politiko klerikalne vlade, predvsem pa ukaz glavnega direktorja neposrednih davkov v Beogradu, ki se glasi, da spadajo pod razred privatnih nameščenecv tudi vsi obrtni pomočniki, ki so se tri leta učili obrti kot vajenci in imajo učno izpričevalo. S tem odlokom glavnega direktorja neposrednih davkov bi bili obremenjeni vsi ti delavci z novim dohodninskim davkom, ki znaša povprečno 11 odstotkov od zaslužka. Vsi kvalificirani delavci bi naj plačali mesto dosedanjega ročnega davka 3:3 odstot. novi dohodninski davek — 11 odstotkov. Vsi navzoči sodružice so se zgražali nad to nesramno davčno politiko klerikalno-radikalne gospode ter energično protestirajo proti temu izsiljevanju proletariata. Sprejeta je bila tudi resolucija, predlagana po Strokovni komisiji.

Podružnica ljubljanskih mizarjev naznanja, da je umrl dne 20. dec. 1927 njen sodrug *Burjak Ivan*. Pogreb se je vršil 23. dec.; udeležili so se ga vsi sodrugi iz delavnice g. Matije Perka v Ljubljani in deputacija članov Produktivne zadruge ljubljanskih mizarjev. Podružnica se je udeležila pogreba z zastavo in vencem. Sodrugi Burjak je bil zaveden član naše organizacije in dober zaupnik. Bil je neustrašen ter je vsako delo, ki mu ga je nalagala dolžnost za organizacijo, požrtvalno izvršil. Ohranimo dragega pokojnika v trajnem spominu!

Objave.

Društvo oblačilnih delavcev v Ljubljani priredi v soboto, 14. jan. 1928, v vseh gornjih prostorih Ljudskega doma veliko predpustno zabavo s plesom. Spored: Godbene točke izvaja žel. glasbeno društvo »Sloga«; srečolov; šaljiva pošta. Vstopnina 10 Din za osebo. Začetek ob 8. uri zvečer. Dostojne maske dobrodošle. Za dobra jedila in pijačo je vsestransko preskrbljeno. Čisti dobiček je namenjen za onemogle in obolele člane. K obilni udeležbi vabi odbor.

Zakaj sem strokovno organiziran?

Ker lahko spremenim z delavstvom vsega sveta svet laži, prevare, krivic in nasilja v svet lepote, sreče in pravice! Svet, zgrajen na temeljih pravice in resnice je moj cilj!

Ker se borim proti nesnagi in nezavednosti, toda za zdravje in zavednost.

Srečno in veselo
Novo leto 1928

želi
vsem svojim cenj. odjemalcem

Marija Rogelj
Ljubljana.

Srečno in veselo
Novo leto 1928

želi
vsem svojim cenj. odjemalcem

Ignac Žargi
Ljubljana, Sv. Petrac.

Srečno in veselo
Novo leto 1928

želi

M. Franzl sin
tovarna nogavic in pletenin
Ljubljana, Privoz 10.

L. MIKUŠ
LJUBLJANA,
MESTNI TRG ŠTEV. 15.
DEŽNIKI.

Na malo! Na veliko!
Ustanovljeno 1839.

Priporočamo testenine

Pekatele

ki so najboljše.

Aleksander Oblat

Ljubljana, Sv. Petra c. 18.
priporoča svojo veliko zalogo
čevljev vseh vrst.

Znatno znižane cene!